

DĀNIJA JAUTĀ

Vai 2015. gadā Kopenhāgena joprojām būs brīnišķīga?

ANO 1992. gada Rio konferencē izdotā „Agenda 21” ir programma ar mērķi veicināt ilgtspējīgu globālu un vietēju attīstību, tostarp ekonomikas, sociālas un vides perspektīvas. Tagad 181 valstij, kas to ir parakstījuši, vienošanās par principiem ir jāpārvērš konkrētā darbībā.

Dānija ir nolēmusi īpašu uzsvāru likt uz vides aspektiem, un pagaidām tā ir vienīgā valsts, kas vietējo „Agenda 21” ir iestrādājusi likumā. Vairāk nekā 90% valsts pašvaldību ir formulējušas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju vietējā līmenī.

Dānijas pieejas galvenais elements ir aktīva pilsoņu iesaiste. Daudzas pašvaldības ir izveidojušas savu „Agenda 21” centru, ar kuru iedzīvotāji var kontaktēties, ja tiem ir idejas vietējām iniciatīvām.

Domā globāli, rīkojies vietējā mērogā
Dānijas galvaspilsēta, kas ir iemūžināta Denija Keja (Danny Kaye) dziesmā „Wonderful, wonderful Copenhagen” (“Brīnišķīgā, brīnišķīgā Kopenhāgena”), ir formulējusi pretenciozu „Agenda 21” stratēģiju līdz 2015. gadam padarīt

pilsētu par pasaules ekoloģisko metropoli – ilgtspējīgu cilvēku, kultūras un ekonomikas attīstības centru. Stratēģija koncentrējas uz to, lai globāla domāšana tiktu iemiesota vietēja mēroga rīcībā, un tā aptver daudz dažādu iniciatīvu, tostarp tīrāku gaisu, tīrāku ūdeni, veselīgāku pārtiku, mazāku satiksmes troksni, labāku resursu izmantojumu, vairāk zaļu teritoriju un lielāku bioloģisko dažādību.

Rīcība visā valstī

Visā Dānijā arī citas pilsētas uzņemas līdzīgas drosmīgas iniciatīvas. Ziemeļu Jitlandes Frederikshavnas pilsētas mērķis ir būt vienai no tām pasaules pilsētām, kuras enerģijas piegādei izmanto 100% atjaunojamās enerģijas. Pilsētas vīzija ir līdz 2015. gadam panākt to, lai tās iedzīvotāji apzinātos, ka tie vairs neveicina globālo sasilšanu, jo elektrība, apkure un transporta enerģija tiek ģenerēta, izmantojot virkni atjaunojamās enerģijas avotu. Pilsētā šobrīd ir četras vēja turbīnas, kuras nodrošina elektrības piegādi, kā arī siltuma un elektroenerģijas kombinētās ražošanas sistēmas stacija, kas nodrošina siltumu un elektrību, izmantojot atkritumu degšanu.

Plānotajās investīcijās ir ietverta saules enerģijas apkures iekārta un esošo apkures iekārtu, kuras izmanto dabasgāzi, pārveidošana par iekārtām, kas izmantotu salmus un koku.

CO2 neitrāls

Senderborga (Sønderborga) Jitlandes dienvidos ir uzsākusi Nulles projektu – plānu, kura mērķis ir padarīt reģionu par pirmo CO2 neitrālo izaugsmes teritoriju Eiropā. Īstermiņā Nulles projekta mērķis ir padarīt Senderborgu par paraugpilsētu ANO konferencē par Klimata izmaiņām, kas notiks Kopenhāgenā 2009. gadā. Uzņēmējdarbības attīstība, ieradumu maiņa, pilsētas attīstība un jaunu dzīvojamo īpašumu koncepcija ir daži plāna elementi, kuru mērķis ir optimizēt enerģijas patēriņu un ilgtspējīgu enerģijas piegādi reģionā.

Ideju pārpilnība

Arī daudzas citas pašvaldības un grāfistes uzņemas iniciatīvas, un idejas plūst straumē. Ir izveidots tīkls starp valsts iestādēm, organizācijām, uzņēmējdarbību un pilsoņu grupām, lai palīdzētu nodrošināt to, lai „Agenda 21” stratēģijas ilgtspējīgai pilsētu attīstībai tiktu pildītas visā Dānijas teritorijā.

PIEMĒRS

Pasaules ekoloģiskā metropole

Kopenhāgena ir Eiropas vides pilsēta, kas ir ietekmīgākā daudzās jomās: tā ir velosipēdu pilsēta; tā ir pierādījusi, ka spēj saglabāt nemainīgu ūdens un enerģijas patēriņu par spīti ekonomikas izaugsmei; kopš 1990. gada tā ir samazinājusi CO2 izmešu daudzumu par 25%. Bet Kopenhāgenai ir vēl augstāki mērķi – līdz 2015. gadam tā vēlas kļūt par pasaules ekoloģisko metropoli.

Pretenciozā vīzija, kuru 2007. gada novembrī pieņēma Kopenhāgenas pašvaldība, koncentrējas uz četrām tēmām, no kurām katrai ir vairāki mērķi:

Pasaules labākā vieta velosipēdiem

Līdz 2015. gadam 50% Kopenhāgenas iedzīvotāju brauks uz darbu vai mācībām ar velosipēdu, salīdzinot ar šī brīža 36%. To cilvēku skaits, kas tiek ievainoti uz Kopenhāgenas velosipēdu celiņiem, tiks samazināts par 50%. 80% velosipēdistu satiksmē jutīsies droši, salīdzinot ar šī brīža 58%.

Pasaules klimata politikas centrs

Līdz 2015. gadam CO2 izmešu daudzums Kopenhāgenā tiks samazināts par 20%, salīdzinot ar 2005. gada līmeni.

„Zaļā un zilā galvaspilsēta”

Līdz 2015. gadam 90% Kopenhāgenas iedzīvotāju varēs aiziet līdz parkam, pludmalei, dabas parkam vai ostas peldvietai mazāk nekā 15 minūšu laikā un Kopenhāgenas iedzīvotāji šīs vietas apmeklēs par 50% biežāk nekā 2007. gadā.

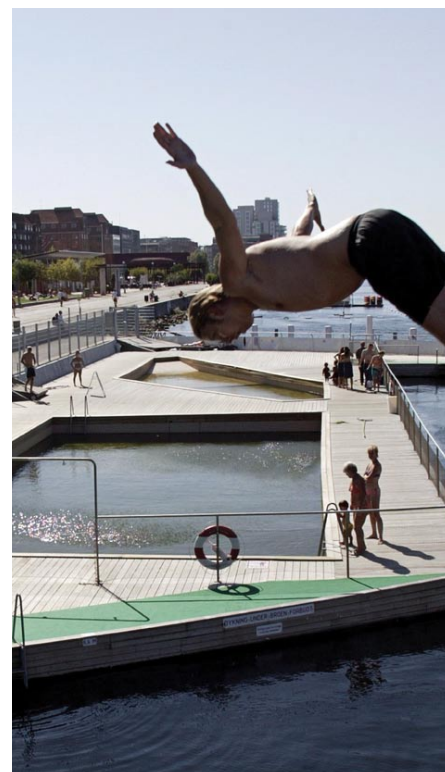
Tīra un veselīga galvaspilsēta

Līdz 2015. gadam Kopenhāgenas iedzīvotāji gulēs mierīgāk, jo tie vairs netiks pakļauti veselībai bīstamiem trokšņiem, ko rada satiksme uz ielām. Visi bērnu dārzi dienas laikā būs pakļauti pavisam zēlam ielu satiksmes troksnim. Gaiss būs tik tīrs, ka vairs neradīs risku Kopenhāgenas iedzīvotājiem. 20% no pilsētas pārtikas patēriņa veidos bioloģiskā pārtika, bet pašvaldības iestādēs šis skaitlis būs 80%, un gruži no ielām tiks aizvākti astoņu stundu laikā.

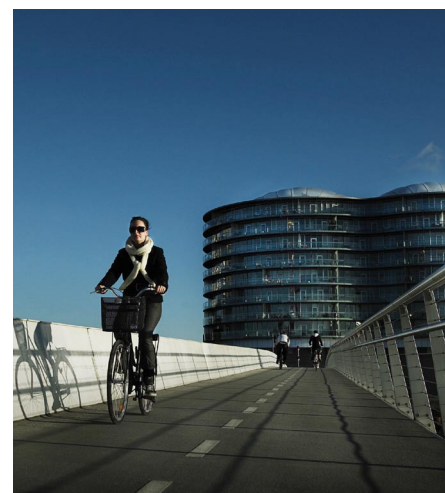
Vīzijas īstenošana

Lai vīzija kļūtu par realitāti, ir jārikojas, un Kopenhāgena jau ir pierādījusi, ka tā spēj vārdus pārvērst rīcībā. Kopš 1990. gada galvaspilsētai ir bijusi viena no labākajām atkritumu apstrādes sistēmām pasaulē, kur tiek pārstrādāti vidēji 90% būvgružu un aptuveni 75% mājāsaimniecības atkritumu. Enerģija, kas tiek iegūta, sadedzinot atkritumus, tiek izmantota, lai ģenerētu elektrību un siltumu apkurei. Šobrīd šī sistēma visā pasaulē tiek izmantota kā paraugs.

Līdz 2010. gadam Kopenhāgenas pašvaldība būs pieņēmusi lēmumu par vismaz 10 īpašajām iniciatīvām, lai uzlabotu vidi Kopenhāgenā. Tās atbalstīs liels skaits “pamatotu” projektu, piemēram, „Agenda 21” plāns 2008.-2011. gadam, kas ir kolektīvs dokuments Kopenhāgenas pašvaldības vides aktivitātēm šajā periodā.

Vasaras sezonā Kopenhāgenas iedzīvotājiem ir atklāta peldvieta *Islands Brygge*.

Velosipēdistiem un kājāmgājējiem paredzētais, nesens atklātais Bryggebroen (Piestātnes tilts) ir daļa Kopenhāgenas jauno zaļo velosipēdistu celiņu.